

ОСТРІВ ДЖА

У ясну зоряну ніч невеличкий човен, розсікаючи хвилі Джарилгацької затоки, мчав назустріч сильним поривам вітру з материка. У човні було п'ятеро чоловіків. Один міцно тримав кермо. Другий, ковбойський капелюх якого вітер зірвав йому з голови і той тріпався на шнурку на шиї, лівою рукою вчепився в борт, а правою обхопив за плечі третього, що скулився у позі ембріона, притримуючи ковдру, в яку був загорнутий. Четвертий лежав нерухомо під правим бортом на днищі. П'ятий сидів із закривавленою головою, притиснувшись до ніг нерухомого. Бризки хвиль, на яких, мов на трамплінах, підстрибував час від часу човен, здіймались фонтанами, скроплюючи всіх, та ніхто на це не зважав. Вони стрімко летіли на вогник, що самотньо горів на тлі чорної смужки берега.

Ближче до узбережжя море присмирнішало. Вони повільно наблизилися до хиткої дощатої пристані, схожої на велику рибальську гатку, оточену з усіх боків човнами. Пришвартувалися й заглушили мотор. Штурвальний першим заскочив на поміст. З берега вузькою кладкою до них рушили три постаті. Коли ті наблизилися, чоловіки розгледіли двох полісменів і жінку-фельдшера. Обидва правоохоронці тримали руки на пістолетах — про всяк випадок. Але в пітьмі ніхто цього не помітив. Ніхто особливо й не придивлявся.

Той що з ковбойським капелюхом, підтримуючи загорнутого в ковдру, допоміг йому ступити хитким днищем кілька кроків. Полісмени схопили його за руки й потягли з човна. Він, кволий і німий, оступившись, ледве не впав у воду, та зрештою опинився на причалі. Фельдшерка одразу повела його до швидкої, що чекала на березі. Чоловік у човні, надівши капелюха,

взяв під руки того нерухомого, що лежав під бортом, й підважив так, щоб полісмени могли витягти його на пристань. З фельдшеркою повернувся її шофер. Він ніс ноші. Жінка, підсвічуючи собі ліхтарем, оглянула тіло. У темряві, децю розведений світлом фар швидкої та поліцейської машин, її лице важко було розглядіти, як і обличчя всіх інших.

— Кульове в голову, — пролунав чийсь приглушений голос. Зітхнувши, чоловік у капелюсі перехрестився.

1.

Вранці Георгій вже був добре напідпитку. І коли вони всією ватагою вийшли з автобусів у Скадовську й прямували до човнів, ледве не впав у воду з дерев'яного хиткого помосту. А у човні лягнув по заду шкіпера, наче запряженого жеребця. Мовляв, швидше жени! Друзі почали його заспокоювати, а він щиро здивувався — це жарт, чого ви? Чоловік сів за кермо катера, нічого не сказавши. Навіть зайве не глянув на Георгія. Можливо, тому що той, як і більшість з їхньої компанії, був досить кремезним, а ще коли й неголеним, з темною щетиною — схожим на головоріза. Лише коли усміхнеться, стає добрішим на вигляд. Так, посмішка в нього приємна, вселяє довіру.

Катер стрибав з хвилі на хвилю, сонце пекло в потилиці, всі щось кричали під гул двигуна, шкіпер міцно вцепився в штурвал і навіть не обернувся жодного разу до гурту молодиків за всю подорож. Все було просто *enjoy*. Аж поки не причалили. Ніби нічого особливого й не трапилося, але це вивело Георгія з рівноваги. Головний заводило й організатор подорожі рудий бородань Боря попросив занести в табір декілька клунків і телескопічні вудки для прапорів, тому він і ще один хлопчина з чорною короткою бородою й у китайській конусній шапці, Кузьма, якому випало нести музичну колонку, трохи затрималися на пристані. Тим часом інші, не обтяжені нічим, окрім власних наплічників, побігли вперед, у табір облаштований заздалегідь турпровідниками.

Перше, що здивувало Георгія — на острові було повно народу. Й одразу за причалом на березі хаотично, немов розкидані буревієм, стирчали кілька барів. І музика гримить, немов десь у Затоці. Георгій інакше все це собі уявляв. Думав, дійсно дикий острів: пісок, карликові дерева, дикі кабани, хіба що збитий із дощечок ларьок із пивом — така собі оаза.

Іти було важко. Ноги вгрузали в гарячий пісок, все навколо пливало від спеки й алкоголю, ще й очі заливав піт. Георгій навіть не звернув уваги, що відбувається в тих забігайлівках. Проминувши їх, вони опинилися на пляжі, встеленому тілами. Точно, Затока! Петляючи поміж людей і покривал, знову вийшли до моря, але своїх так і не наздогнали. Хвилин десять пленталися берегом вздовж пінястих хвиль, утім табору все не було. Зрештою Вітька зателефонував рудому Борі й виявилось, що вони повернули не в той бік, здолавши спекою зайвих пів кілометра. Гірше того, поки вони микалися, в таборі позаймали всі намети й порозбігалися. . . Це розлютило п'яного Жору вкрай. Мовляв, що за довбана несправедливість — він тягнув речі, допомагав і так постраждав. Чуваки, бляха, так не повинно бути! Похитуючись, вештався табором від намету до намету в пошуках вільного місця, але у всіх «бунгало» вже лежали чийсь манатки, без власників, що й запитати було нікого, чи є вільний куточок. Зрештою він кинув свій наплічник під вербу, надів плавки, заплутавшись у них спершу і впавши, й тоді поплентався у бік бару. Табір облаштували всього за пів сотні метрів від забігайлівки і громадського пляжу з навісами й лежачками, серед вербових заростей з дрібним густим листям. Деревя були невисокі й росли не надто купчасто, але того виявилось достатньо, щоб мати хоч якусь тінь. Вибравшись із цієї зеленої зони на голий пісок, Георгій

відчув, як під ногами ледве не палає. Вирішив повернутися до табору й знайти свої в'єтнамки, але не міг згадати, де їх скинув. Мабуть, під деревом, де залишив наплічник. Але й тієї верби знайти не вдалося. Всього за кілька хвилин у таборі все якимсь дивовижним чином змінилося, й він навіть подумав, що це, можливо, чужа, сусідня територія. Довелося іти до бару босяка розпеченим піском. Можливо, він би й бару не знайшов, якби звідти не лунала голосно музика. Утім, заблукати там було неможливо навіть п'яним як чіп. Хіба серед наметів... Смужка острова Джарилгач у тому місці не ширша за сотню метрів. Ступаєш кілька кроків у бік одного чи іншого берега — й ти на пляжі з барами й своїми веселими друзями. Адже вони розбіглися цими українськими Мальдівами, немов мурашня. Куди не плюнь, скрізь знайомі мармизи.

За великим дерев'яним столом біля пристані їх сиділо з десятеро. Велет вже танцював на столі серед кухлів з пивом, наступаючи своїми великими плоскостопими ногами сорок шостого розміру на рештки креветок. На столі він виглядав ще більш атлетичним — як ожила статуя Дискобола. На лівій вилиці в нього червоніла невелика смужка, що лишилася після падіння обличчям в асфальт кілька років тому, яка починала темніти від алкоголю, хвилювання чи спеки.

— Гей, мала! Неси ще пива й креветок! — кричав він захриплим голосом. Коли Велет починав хрипіти, всі знали: він уже здолав межу пристойності, й перед ними п'яний дебошир. — Креветок, мала, й пива! Бігом!

— Ви ще за це не розплатилися, — відповіла білявка-офіціантка в зеленому купальнику й відпила пива з кухля, що стояв на столі. Георгій одразу звернув на неї увагу. Досить миле веснянкувате обличчя, щілина між

передніх зубів. «Симпотна, — подумав він. — А казали — чоловіча компанія. . .»

— Запиши нам на вексель, — гукнув товстун Антон, перекрикуючи «Антитіла». «Там, де ми єеєє», — волав з колонок Тарас Тополя.

— Директор не дозволяє записувати на вексель, — відповіла офіціантка. — Ви зараз наберете всього, а потім — на катер. . .

— Сьогодні я твій директор! Записуй. Не втечемо. Ми тут надовго, — запевнив Антон, змахнувши з пухких губ залишки креветки.

З-за прилавку почувся чоловічий голос з кавказьким акцентом:

— Надя, давай работай! А не разгаварівай. . .

— Я работаю! Шо нада?.. — огризнулася Надя й, закотивши очі, невдоволено зітхнула.

— Я віжу, как ти работаєшь.

— Та що ти там можеш відіть, — пробурмотіла вона.

З-за стелажа з упаковками чипсів визирнув чоловік років п'ятдесяти. У вигорілій червоній кепці, смаглявий і з сивою щетиною.

— Надя, давай работай. . . Убері са стала.

— Це він про мене? — прохрипів Велет, зіскочивши зі столу.

— Бляха, як він мене дістав. . . — сказала тихо офіціантка. А потім голосно додала: — Я що, не магу пару мінут пагаваріть с ребятами? Ані просят записать ім на вексель.

— Убері са стала, а с ребятами я сам разберусь, — сказав, ховаючись за стелажем з чипсами, власник бару, якщо так можна було назвати шатер з дерев'яними столами й лавками та збитим нашвидкуруч прилавком, за яким бовваніли кілька бочок з пивом і сидром та холодильник.

Відчувалося, що чоловік хотів показати клієнтам, хто тут хазяїн.

— Нічого собі, — підморгнув Наді Антон і підвівся з-за столу. Поправивши плавки, що зізли до половини сідниць, пішов ведмежою ходою до чоловіка.

— Надю, посидь... трохи... з нами... — пробурмотів Георгій, важко вимовляючи слова. З кожним ковтком пива відчував все менше влади над своїм язиком, та й іншими частинами тіла. Надя сіла на лавку поруч із ним й підсунула до себе чийсь кухоль.

— Все нормально. Я домовився. Можна брати на вексель. Він записав уже 400 гривень, — сказав Антон, наближаючись до столу.

З-за стелажа з чипсами знову визирнула вигоріла червона кепка.

— Надя, іді-ка сюда.

— От блін, не дасть посидіти кілька хвилин.

Поклавши руку на масивне плече Антона, вона підвелася й пішла до прилавку, похитуючи стегнами, відчувуючи на своїх кругленьких сідницях з десяток прилиплх поглядів. А за хвилину повернулася, сперлася правицею об стіл і голосно мовила:

— Ну що, ребята, хто хоче задовільнити самотню жінку? Я більше тут не працюю.

Секунд на п'ять запала мовчанка. Антон з Велетом перезирнулися, немов питаючи один одного якимсь телепатичним порталом, чи їм, бува, не почулося це? Й гурт чоловіків вибухнув захопленими вигуками й аплодисментами. Антон обійняв Надю за стан і посадив біля себе.

Георгій на той час уже спав, розкинувши руки на спинці лавки й закинувши голову з роззявленим ротом назад. Кузьма, бородань у конусній китайській шапці, підніс

над ним кухоль і, усміхаючись, почав тонкою цівкою заливати пиво в розкриту пащечку. Георгій став кавкати, захарчав. Кузьма поставив на стіл пиво й хотів уже відкачувати друга, але той, прокашлявшись, сопів собі далі, ніби нічого не сталося.

2.

— Ось тут бараки, тут адміністративний корпус, а тут спортмайданчик, — Матвій креслив на піску план Житомирської виправної колонії, в якій відсидів десять років. На голові в нього рябіла вигорілими листочками коноплі світла хустка. Витягнуте худе обличчя завжди ніби трохи усміхнене, волосся підстрижене майже під нуль, щоб не згоріла на сонці макітра, на голові бандана. Потрапивши до в'язниці, одразу схуд: лій збіг із нього за кілька днів, й відтоді він так і не набрав ваги. Залишався висušеним і довгим, немов таранька.

— Ага, так, добре. А це що? — Георгій вдавав, ніби уважно слухає. Він хоч і прослався, але ще був занадто п'яним, щоб вислуховувати такі детальні розповіді. Сидів на пластиковому стільчику, вже в іншій забігайлівці, на протилежному березі острова, й повторював подумки: «Бляха, десять років, я б не витримав, я б сказився, десять добраних років...».

— Було важко, але я розумів, що справедливо мотав... Я повірив у Бога, зайнявся спортом. Правда, потім потрапив у тубдиспансер.

— Був туберкульоз? Вилікував?

— Так, з Божою поміччю.

20 лютого 2014-го двоюрідний брат Матвія загинув на Інститутській. За кілька днів Матвій вийшов на сцену Майдану й оголосив голодування. Він вимагав, щоб Верховна Рада ухвалила закон, описаний його братом

у статті незадовго до смерті. Щоб чиновників, починаючи від президента і закінчуючи начальником ЖЕКУ, можна було звільняти за результатами референдуму відповідного рівня. Матвія тоді показали по всіх телеканалах. Запросили навіть на ефір Громадського телебачення. Зрештою активісти Майдану відмовили його від голодування. Мовляв, у країні безвладдя, вакуум, як потім любили висловлюватися різні експерти, нема кому ухвалювати закони. Розслабся, хлопче, почекай, заручися підтримкою Правого сектора, восьмої сотні Самооборони чи бодай сотника Парасюка й тоді зможеш висувати вимоги, а так . . .

— Жора, ти знаєш, що Матвій голосував за Зеленського? — до них підійшов Велет і своїми плоскостопими ногами сорок шостого розміру затоптав намальований на піску план Житомирської виправної колонії.

— Так, я бачив у фейсбуці, що він за нього топить, — сказав Георгій.

— Матвій, ти гониш, він же проросійський, каже: «Нада просто перестать стрелять», — нагадав Велет.

— А Петя не проросійський? — спалахнув Матвій. — Чого ж він так і не закрив свою ліпєцьку фабрику?..

— Та він навіть зі списку «Форбс» вилетів за роки президенства, а ви як папуги — барига, барига . . . Та ліпєцька фабрика давно вже не працює.

— Так нам і скажуть правду — працює вона чи ні. Люди на Майдані гинули, щоб країна змінилася, — завівся Матвій. — Ти бачиш зміни? Та в нас у Житомирській колонії було більше порядку і справедливості.

— Та все нормально було. Чого тобі не вистачало? Двічі на рік у Єгипет літати виявилось замало? Чи ти думаєш, в Америці корупції нема?

— Та кароче... — не витримав Георгій. — Набридло все це слухати за останні місяці.

— Ідемо краще по п'ятдесят вип'ємо.

Під найвищою вербою стояв великий дерев'яний стіл, натягнуте над ним рядно тріпотіло немов вітрило. Поруч стояв невеличкий столик з посудом і п'ятдесятилітровим міхом горілки, який називали горілчаною цицькою або — коли міх ще був запакований у картонну коробку — магінним кубом. Крізь невеличкий краник вони націдили з «цицьки» у кухлі горілки й хильнули, без жодних церемоній. Лише Велет встиг прохрипіти: «Буть добру».

— Тоха вже з цією офіціанткою на пляжі зависає, — сказав він.

— Як вона видала... Задовільніть самотню жінку... — засміявся Матвій.

— Ні-ні, вона не так сказала. А ось як: «Хто хоче задовільнити самотню жінку», — уточнив Велет.

— Та яка в дідька різниця?.. А коли це вона таке сказала? — запитав Георгій.

— Не чортихайся, — застеріг його Матвій.

— Ти все проспав, — нагадав Велет.

У таборі хтось спав на карематі, хтось обличчям у пісок, хтось кури в коноплю, допивав принесений із бару сидр, хтось грав у волейбол пробитим у першу ж п'ятихвилинку партії м'ячем, хтось копирсався в речах, забувши, де сховав екстазі, хтось бринькав на гітарі, постійно пропускаяючи слова пісні, хтось прикладався до горілчаного *магічного кубу* чи блював осторонь, і тільки рудий Боря займався корисною справою — встановлював біля одного з наметів прапор на телескопічній вудці. Прапор зі словами «I love sunni» і відповідним малюнком, стилізованим під дорожний знак — одна людинка лежить на спині, інша

навколішках нахилилася й ніби робить кунілінгус. Біля якого ж намету Боря встановлює такий прапор? Явно не біля свого. Біля свого він поставив красивий — з черепом і написом «Братство Крюка». Походження цієї назви вкрите мороком. Кажуть, ніби хтось накурений чи обнюханий — а може, й п'яний — коротше, обдובбаний, якимось показав зігнутий палець і це видалося надзвичайно смішним, і потім всі кілька днів ходили, показуючи один одному зігнуті пальці, й отак виникла назва «Братство Крюка». Боря собі навіть набив на всю спину татуювання з черепом і цим написом. І його навіть досить непогано видно під рудим волоссям. До речі, череп прикрашений елегантними листочками коноплі й мухоморами.

Зігнуті пальці показували під час сплаву по Дністру. Раніше кожен рік на День Конституції виїздили в Івано-Франківську область сплаватися катамаранами. Ювілейний десятий «сплав» вирішили провести на острові, хоч єдине, чим вони тут сплавлилися — катери зі Скадовська на Джарилгач, але це все одно був сплав!

3.

За день до від'їзду Боря зателефонував Георгію й попросив узяти з собою боксерські рукавиці.

— Нафіга вони там? Всі ж п'яні будуть.

— Раптом хтось захоче з'ясувати стосунки, то краще в рукавицях.

Георгій погодився, хоча пояснення було непереконливим. Другу пару рукавичок привіз Кузьма. Весь день вони лежали в картонній коробці посеред табору, а під вечір, перед застіллям, їх одягнув жилавий хлопчина з поголеною головою і почав розмахувати руками. Георгій знав, що зараз ще зарано комусь тут з'ясувати стосунки. «Що ж це я пер свої тисячу кілометрів. Треба їх вигуляти», — подумав і підвівся з дерев'яної лавки в затінку, відчувши, що ясність думки й бадьорість повертаються до нього. Витрусив із торбинки рукавиці й попросив Велета зав'язати шнурки. Жилавий хлопчина, Юра, зрозумів, що буде якщо не бій, то принаймні невеличкий спаринг. Георгій з ним не був знайомий. Він був чиймсь приятелем. Тобто приятелем приятеля. Таких тут багато. Адже зібралась компанія з тридцяти трьох чоловік. Це якщо не враховувати турпроводників Макара й Соломії — вони якраз чаклували біля вогнища з баняком, готували вечерю.

— Соломіє, виходь на ринг з табличкою. Показуй, який раунд.

Білявка, трохи схожа на Камерон Діаз із «Ангелів Чарлі», підняла над головою кришку від каstrулі

й продефілювала навколо боксерів, немов справжня *ring girl*. Її купальник тілесного кольору зливався з засмагою й звіддала могло здатися, ніби вона взагалі в чому мати народила. Хлопці привіталися по-боксерському й стали у стійку. Георгій почав легкими джебами, немов намацував суперника у темряві. Глядачі вишикувалися колом, кричали й свистіли. Юрко відповідав із дальньої дистанції — був трохи вищим і мав довгі й сухі, мов канати, руки. Георгій потроху підтискав його й, ухилившись від прямого удару, одразу намагався насідати з хуками й аперкотами. Але чітко попасти в голову йому не вдавалося. Принаймні він ні разу не відчув цього кулаком. Так само і його фізіономія лишалася неторканою. «Але ж всі дивляться, вболівають. Люди хочуть видовища, а ми топчемося на місці», — подумав Георгій і підвищив темп. Почав агресивніше атакувати, робити менші паузи між комбінаціями. І зрештою підловив суперника довгим кросом через руку. А в Юри часто сіпалася права нога. Колись він займався рукопашним боєм і мав звичку вплітати в комбінацію удар ногою з дальньої дистанції — навздогін. Нога злітала не вище коліна і він її повертав назад, так і не вдаривши. Та одного разу таки не втримався й зацідив правим носакон Георгію під ребро. Десь в область печінки. Той аж трохи присів, але лише усміхнувся на це. Юрко вибачився.

— Давай, навалюй! — хрипів на всю пельку Велет. — Не жалійте одне одного. Валіть що є дури, синки!

І хлопці почали гамселитися не на жарт, немов Артуро Гатті й Міккі Ворд, розбризкуючи піт, слину й кров на всі боки. Їм гамселили вони один одного з посмішками на обличчях, немов їм було гарантоване місце в залі слави світового боксу, аж поки їх не спинили. А потім почали

обійматися й дякувати один одному за чудовий поєдинок,
розмазуючи рукавицями на обличчях криваві шмарклі.
Її націдили з магічного кубу по склянці біленької її, обпа-
ливши розбиті губи, обмили кожен свою перемогу.

Від вогнища з казаном віяло чимось смачненьким.